

11ο Μάθημα

Σχέση με τον Θεό

Εισαγωγή

Το κοινωνικό - πολιτισμικό σύστημα καθορίζει τις αξίες και την ηθική της κάθε κοινωνίας ανάλογα με το πώς η κάθε κοινωνία αναπτύσσει ανά τους αιώνες το δικό της κοινωνικό - πολιτισμικό σύστημα. Η δυναμική αυτού του συστήματος είναι τόσο μεγάλη που επηρεάζει, καθορίζει και διαμορφώνει τις σχέσεις συστημάτων και υποσυστημάτων, δηλαδή την σχέση του ανθρώπου με τον εαυτό του, τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, τις σχέσεις των ανθρώπων με τους θεσμούς, τις αξίες και την ηθική της κοινωνίας, την σχέση του ανθρώπου με τον Θεό. Όσον αφορά τη σχέση του ανθρώπου με τον Θεό θα μπορούσαμε να πούμε ότι αυτή η σχέση έχει κάτι πολύ ιδιαίτερο. Είναι αυτή που έχει δομήσει την κάθε κοινωνία σε κοινωνικό - πολιτισμικό πλαίσιο και αυτή είναι ουσιαστικά που καθόρισε και καθορίζει τις εξελίξεις κάθε κοινωνίας.

Αυτό που θα μας απασχολήσει σε αυτή την παρουσίαση είναι η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό. Αυτή την σχέση δεν θα την δούμε από θεολογικής πλευράς και δεν πρόκειται να κάνουμε κριτική για την οποιαδήποτε πίστη από όπου και εάν προέρχεται. Επίσης, δεν θα αναφερθούμε εδώ στην σχέση του ανθρώπου με τον Θεό όπως την έχει φανταστεί ή την έχει γνωρίσει ο άνθρωπος στην ιστορία, αλλά θα εστιάσουμε:

Πρώτον στο ότι είναι σχέση που επηρεάζει την σχέση του με τον εαυτό του, τις σχέσεις με τους συνανθρώπους του και την σχέση του με το κοινωνικό περιβάλλον. Ανάλογα δηλαδή τι σχέση έχει κάποιος με τον Θεό, με παρόμοιο τρόπο σχετίζεται και με τις υπόλοιπες σχέσεις του. και

Δεύτερον κυρίως στο ότι ο άνθρωπος ανάλογα με την σχέση του με τον Θεό μπορεί να φθάσει στο σημείο είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα να κακοποιεί τον εαυτό του και άλλες φορές και το περιβάλλον του, ή να επιτρέπει στον εαυτό του να τον

κακοποιούν οι σχέσεις του ή το περιβάλλον του, ή ακόμα και να αποτελεί εξαίρεση να είναι ένας άνθρωπος παράδειγμα για την κοινωνία.

Η επιστημονική διαδικασία του γενεογράμματος είναι τέτοια που βοηθάει τον άνθρωπο να δει καλύτερα τον εαυτό του, τις σχέσεις του και το περιβάλλον που σχετίζεται, επομένως και την σχέση του με τον Θεό, και αυτό από μόνο του όπως θα δούμε στην συνέχεια θεραπεύει ή και ακόμα μηδενίζει την πιθανότητα να παραχθεί ψυχοπαθολογία στην σχέση του ανθρώπου με τον Θεό και κατά προέκταση και με τις άλλες σχέσεις του. Η διαδικασία της παρατήρησης και της επαλήθευσης της πραγματικότητας, όπως ήδη την έχετε διδαχθεί μεταξύ των σχέσεων του ανθρώπου, είναι παρόμοια με την σχέση μεταξύ ανθρώπου και Θεού. Μπορεί δηλαδή να γίνει επαλήθευση στην σχέση μεταξύ του ανθρώπου και του Θεού, αρκεί να μάθει ο άνθρωπος την σωστή διαδικασία.

Επίσης συμβάλλει το γεγονός ότι το κοινωνικό - πολιτισμικό πλαίσιο της Ελλάδας με την Ορθόδοξη Πίστη, όπως την έχουν παραδώσει οι προηγούμενες γενεές σε εμάς σήμερα, είναι μία σχέση που ενισχύει την διαδικασία της επιστημονικής διαδικασίας του γενεογράμματος, με την διαφορά ότι εμείς σήμερα δεν το γνωρίζουμε. Δηλαδή, η ορθόδοξη διδασκαλία λειτουργεί με όρους θετικής επιστήμης παρά των θεωρητικών κατευθύνσεων. Η Ορθόδοξη Θεολογία μιλάει με αποδείξεις, ενώ κάθε άλλη θεολογία εκφράζεται με την φαντασία, τις ερμηνείες και τις ανθρώπινες πεπερασμένες προσεγγίσεις, απλά μιλάει χωρίς αποδείξεις.

Αρχικά θα δούμε ότι:

1. >Η διαμόρφωση θεσμών, κανόνων και νόμων σε κάθε κοινωνία εξαρτάται από την πίστη των ανθρώπων που απαρτίζουν την εκάστοτε κοινωνία. Ενδεικτικά θα αναφέρουμε κοινωνίες με συγκεκριμένες μεγάλες παραδόσεις ανά τον κόσμο, έτσι ώστε να δούμε την δυναμική της κάθε παράδοσης και πώς

αυτή επηρεάζει την δόμηση κάθε κοινωνίας σε κοινωνικό και πολιτισμικό επίπεδο.

2. > Θα δούμε ότι η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό επηρεάζει και τις υπόλοιπες σχέσεις του, όπως εαυτός, συνάνθρωπος, περιβάλλον, θεσμοί, αξίες, νόμοι και σύνταγμα κράτους, έτσι ώστε να γνωρίσει ο άνθρωπος ότι αυτό που έχει εσωτερικά μέσα του είναι εκείνο που τον κινητοποιεί και όχι το αντίθετο.

3. > Στην συνέχεια θα δούμε τον τρόπο που λειτουργεί η παρατήρηση και η επαλήθευση της σχέσης του ανθρώπου με τον Θεό σύμφωνα με το γενεόγραμμα και πώς αντιμετωπίζεται τυχόν λάθος ή ακόμα και μία ψυχοπαθολογία, έτσι ώστε από μόνοι σας να δείτε τι είναι αυτό που μπορείτε να αλλάξετε εφόσον εντοπίσετε κάποιο σημείο που χρήζει αλλαγής στην σχέση σας με τον Θεό.

Η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό επηρεάζει τις κοινωνίες

1. > Η διαμόρφωση θεσμών, κανόνων και νόμων σε κάθε κοινωνία εξαρτάται από την πίστη των ανθρώπων που απαρτίζουν την εκάστοτε κοινωνία. Ενδεικτικά θα αναφέρουμε κοινωνίες με συγκεκριμένες μεγάλες παραδόσεις ανά τον κόσμο, έτσι ώστε να δούμε την δυναμική της κάθε παράδοσης και πώς αυτή επηρεάζει την δόμηση κάθε κοινωνίας σε κοινωνικό και πολιτισμικό επίπεδο.

Η κοινωνία της σημερινής δύσης, της ευρωπαϊκής ένωσης καθώς και της Αμερικής, είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα ότι εδώ και εκατονταετίες το χριστιανικό δόγμα έχει καθορίσει το σημερινό κοινωνικό - πολιτισμικό πλαίσιο αυτών των δύο ηπείρων. Η Κυριακή ως αργία, ομοίως η ημέρα των Χριστουγέννων, ο σταυρός που δεσπόζει ακόμα και σε σημαίες κρατών είναι χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Αντίστοιχα, παρόμοια εξωτερικά χαρακτηριστικά υπάρχουν και σε κράτη αμιγώς μουσουλμανικά όπως η μπούρκα στις γυναίκες, η Παρασκευή ως αργία, οι σημαίες τους. Ιστορικά κάθε κοινωνία διαμορφώθηκε μεταξύ

άλλων και με πολέμους και η σημερινή εικόνα δομής της κοινωνίας είναι ήδη αποκρυσταλλωμένη σε όλες τις κοινωνίες και για τον λόγο αυτόν η σκέψη για αλλαγή προκαλεί αναστάτωση, αντιπαραθέσεις και απειλές προς όλα τα επίπεδα στα μέλη που απαρτίζουν την κάθε κοινωνία.

Εδώ βλέπουμε ότι αυτό που προηγήθηκε είναι η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό και ότι σχέσεις ανθρώπων με τον Θεό ως σύνολο απαρτίζουν μία κοινωνία, η οποία είναι αυτή που καθορίζει και διαμορφώνει το κοινωνικό - πολιτισμικό πλαίσιο και όχι το αντίστροφο. Μία σημαντική διαφορά σε επίπεδο σχέσεων της ανατολής και της δύσης με τα διαφορετικά χριστιανικά τους πλαίσια είναι η εξής: Ο άνθρωπος της ρωμηοσύνης, της καθ' ημάς ανατολής, σχετίστηκε με τον Θεό πιστεύοντας ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ισότιμοι και θα μπορούν να λαμβάνουν το ανώτερο αξίωμα της Αρχιερωσύνης αρκεί να είναι άνθρωποι που να υπηρετούν τον συνάνθρωπο, όπως ο Χριστός που έπλυνε τα πόδια των μαθητών του. Αρκεί να έχουν δηλαδή ως προτεραιότητα την άσκηση, την προσευχή, δηλαδή την πνευματικότητα, και μετά σε δεύτερη θέση την καταγωγή και την μόρφωση.

Στην δύση σχετίστηκαν διαφορετικά με τον Θεό και κατά προέκταση και με τον συνάνθρωπο. Προτεραιότητα είχαν την καταγωγή και την μόρφωση. Θα έπρεπε οι άνθρωποι να κατάγονται από την ανώτερη τάξη και να έχουν μόρφωση για να μπορούν να λαμβάνουν το ανώτερο αξίωμα της αρχιερωσύνης. Έτσι κατάλαβαν την σχέση τους με τον Θεό, δηλαδή ότι ο Θεός βλέπει σαν ανώτερος που έχει εξουσία και όχι ως φίλος και αδελφός.

Αυτό στην πράξη μεταφέρθηκε και στην κοινωνία, στις δομές άσκησης εξουσίας και σε όλα τα κοινωνικά στρώματα. Έτσι εξηγείται μέχρι και σήμερα πώς βλέπουν την εκκλησία τους οι δυτικοί. Εδώ στην καθ' ημάς ανατολή επειδή ακόμα έως και αρχιερείς ήταν άνθρωποι που ζυμώθηκαν με τα λαϊκά στρώματα και προέρχονταν από αυτά, θυσιάστηκαν και πέθαναν για τον λαό

τους ως μάρτυρες και ως εθνομάρτυρες. Στην δύση δεν παρατηρείται το φαινόμενο της αυτοθυσίας των δικών τους αρχιερέων υπέρ του λαού ή της παράδοσής τους. Αντίθετα με την καθ' ημάς παράδοση στην οποία παρατηρείται η αυτοθυσία πολλών πατριαρχών, αρχιερέων ως μάρτυρες και εθνομάρτυρες.

Η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό επηρεάζει τις σχέσεις

2. > Θα δούμε ότι η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό επηρεάζει και τις υπόλοιπες σχέσεις του, όπως εαυτός, συνάνθρωπος, περιβάλλον, θεσμοί, αξίες, νόμοι και σύνταγμα κράτους, έτσι ώστε να γνωρίσει ο άνθρωπος ότι αυτό που έχει εσωτερικά μέσα του είναι εκείνο που τον κινητοποιεί και όχι το αντίθετο.

Η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό επηρεάζει και τις υπόλοιπες σχέσεις του με το περιβάλλον σύμφωνα με την θεολογία της δύσης περί της ικανοποίησης της θείας δικαιοσύνης. Εάν ο άνθρωπος πιστεύει ότι ο Θεός είναι τιμωρός και ότι τον τιμωρεί για τις πράξεις του ή για κάτι που δεν είναι καλό ή ακόμα και για κάτι που σκέφτηκε ως κακό, τότε αυτό δημιουργεί μία σχέση ανώτερου και κατώτερου. Αυτή η σχέση λέει ότι ο Θεός είναι ανώτερος και ο άνθρωπος κατώτερος, ώστε πάντα ο άνθρωπος οφείλει να απολογείται για τις πράξεις του. Αυτό φυσικά δεν ισχύει, διότι πρώτον ο Θεός χαμήλωσε και έγινε άνθρωπος, πήρε ανθρώπινο σχήμα και βλέπει τον κάθε άνθρωπο πλέον ισότιμα λέγοντας εγώ σας βλέπω ως φίλους «ἐγὼ γὰρ φίλους ὑμᾶς εἴρηκα». Δεύτερον ο Θεός συγχωρεί το πλάσμα του και ξέρει πολύ καλά Αυτός ως Πλάστης και Θεός ότι η συγχωρητικότητα αλλάζει τον άνθρωπο και όχι η τιμωρία. Άλλωστε, ο Πλάστης και Δημιουργός γνωρίζει πολύ καλύτερα από τον οποιονδήποτε άλλο τι είναι αυτό που θέλει ο άνθρωπος.

Επίσης η θεολογία περί της ικανοποίησης της Θείας Δικαιοσύνης δημιουργεί στον άνθρωπο ενοχές για κάτι που δεν έπρεπε να κάνει και παρόλα ταύτα για κάποιο λόγο το έκανε. Τώρα εάν ο άνθρωπος σκέφτεται με την λανθασμένη του

θεολογία ότι ο Θεός τον βλέπει τιμωρητικά, τότε και ο ίδιος θα βλέπει από την θέση που βρίσκεται τιμωρητικά την οποιαδήποτε σχέση του. Εάν είναι πατέρας, έτσι θα μιλάει στο παιδί του, δηλαδή ότι τα πάντα έχουν και μία τιμωρία. Ο θυμός του πατέρα προς το παιδί φαίνεται ότι έχει σκοπό μόνο να διορθώσει το παιδί του και για αυτό και κάποιες φορές το τιμωρεί. Μπορεί όμως να έχει και εσωτερικές ακάλυπτες ανάγκες του ίδιου του εαυτού του, τις οποίες τις σκεπάζει με το ενδιαφέρον του για το παιδί του, αλλά και με τον θυμό του. Θέλει ο ίδιος να δει το καλύτερο από το παιδί του, την στιγμή που εκείνος αυτό το καλό που απαιτεί από το παιδί του δεν το έχει, για αυτό και θυμώνει.

Μπορεί ο γονέας να πιστεύει ότι είναι πιο εργατικός ή πιο ευφυής από το παιδί του.

Πράγματι μπορεί έτσι να είναι. Εάν όμως θυμώνει σημαίνει ότι ο ίδιος αισθάνεται ανώτερος και το δείχνει με τον θυμό του. Επομένως μπορεί να μην επιβάλλει τιμωρία στο παιδί του, όμως το τιμωρεί με τον θυμό του. Το παιδί καταλαβαίνει μόνο με αγάπη και κατανόηση των δικών του αναγκών και αυτές οι ανάγκες του χρειάζεται να γίνουν κατανοητές κυρίως από τον γονέα του. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και στην σχέση του γονέα με τον Θεό. Όταν ο γονέας αισθάνεται τον Θεό ως πατέρα που τον συγχωρεί και τον κατανοεί χωρίς να τιμωρεί, αισθάνεται την πνευματική αγκαλιά του Θεού και αυτό μετουσιώνεται σε εσωτερική μεταμόρφωση δική του, του εαυτού του. Δηλαδή, ο πατέρας ως παιδί του Θεού αλλάζει και μεταμορφώνεται όταν αισθάνεται την αγάπη και την κατανόηση του Θεού ως πατέρα. Επομένως ό,τι σχέση καταλαβαίνει ο άνθρωπος ως γονέας με τον Θεό, αυτή την σχέση μεταφέρει και στις σχέσεις του, στο περιβάλλον που ζει, στην κοινωνία που την διαμορφώνει και τον διαμορφώνει.

Η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό βάσει του δυτικού μοντέλου του χριστιανισμού έχει παράξει έναν χριστιανισμό ο οποίος κατά βάση στηρίζεται στον λανθασμένο θεολογικό πυρήνα που πιστεύει στην ικανοποίηση της Θείας Δικαιοσύνης. Αυτός ο πυρήνας που είναι διανθισμένος με ωραία και φανταστικά νοήματα ουσιαστικά έχει ενισχύσει και ενισχύει μέχρι και

σήμερα σε παθολογικό βαθμό την τιμωρία προς τον άλλο, την αυτοτιμωρία καθώς και τα ενοχικά συμπλέγματα. Αυτό με την σειρά του δημιουργεί έναν αξιακό κώδικα επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων σε όλα τα επίπεδα των σχέσεων εντός της κοινωνίας που την απαρτίζει, την διαμορφώνει και ταυτόχρονα η ίδια η κοινωνία τον επηρεάζει.

Εδώ θα ήθελα να δούμε πώς από την θεολογική γλώσσα με ωραίες και φανταστικές διατυπώσεις μπορεί κάποιος να αρρωστήσει και να ζει χωρίς ποιότητα ζωής. Συγκεκριμένα, πιστεύουν στον δυτικό χριστιανισμό ότι ο Θεός και πατέρας είχε θυμώσει από την πολύ αμαρτία στον κόσμο και αντί να τιμωρήσει τον κόσμο έναν προς έναν τιμώρησε τελικά τον Υιό του. Δηλαδή, Τον σταύρωσε και την στιγμή που έριχνε το αίμα του επί του σταυρού ο Υιός και Λόγος του Θεού τότε ο Θεός Πατέρας ικανοποίησε την θεία Του δικαιοσύνη, δηλαδή ηρέμησε και έφυγε ο θυμός του.

Αυτό βέβαια διατυπώνεται με διαφορετικό θεολογικό λόγο, ώστε κάποιος που δεν γνωρίζει τις θεολογικές αποκλίσεις εύκολα μπορεί να συμφωνήσει με ωραία και φανταστικά λόγια. Αυτό στην καθ' ημάς ανατολή χαρακτηρίζεται αίρεση και λέγεται θεοπασχισμός, δηλαδή ο Θεός πάσχει. Αυτό είναι μία ανθρώπινη κατάσταση, κάτι που είναι αδύνατον να έχει ο Θεός. Ο Θεός δεν πάσχει ανθρωπίνως διότι είναι Θεός. Επομένως, όταν αποδίδονται στον Θεό ανθρώπινες αδυναμίες τότε αυτό λέγεται θεοπασχισμός. Αυτό είναι εύκολο στην κατανόηση για εμάς αλλά το αντίθετο για εκατομμύρια άλλων ανθρώπων της δύσης.

Οι σημειώσεις που επισημαίνω μεταξύ της θεολογικής διαφοράς του χριστιανισμού ανατολής και δύσης είναι για δύο λόγους:

Πρώτον διότι η προβληματική θεολογία της δύσης παράγει ένα πολιτισμικό πλαίσιο το οποίο τελικά φαίνεται να έχει αντίκτυπο και στα πολιτισμικά στοιχεία της κοινωνίας, όπως στην δομή του κάθε κράτους, αλλά κυρίως και στην ανθρώπινη συμπεριφορά που μας απασχολεί εδώ. Το αποτέλεσμα αυτής της σχέσης του ανθρώπου με τον Θεό έχει επηρεάσει όχι μόνο όλη την

αρχιτεκτονική της κοινωνίας σε κοινωνικό - πολιτισμικό επίπεδο ενός κράτους, αλλά ακόμα και την συμπεριφορά του ανθρώπου. **Δεύτερον** το κοινωνικό - πολιτισμικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί στον χριστιανισμό των ρωμηών, της πάλαι ποτέ Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας με πρωτεύουσα την Κωνσταντινούπολη της οποίας η συνέχεια είμαστε εμείς ως Έλληνες, είναι αυτό που επαληθεύει την διαδικασία της παρατήρησης και της επαλήθευσης της παρατήρησης με επιστημονικό και επαληθεύσιμο τρόπο, όπως σας έχω παραθέσει στο γενεόγραμμα. Επομένως, είναι χρήσιμο να δούμε πώς είναι αυτό δυνατόν.

Η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό είναι ανάλογη με την ψυχική του υγεία

3. > Στην συνέχεια θα δούμε τον τρόπο που λειτουργεί η παρατήρηση και η επαλήθευση της σχέσης του ανθρώπου με τον Θεό σύμφωνα με το γενεόγραμμα και πώς αντιμετωπίζεται τυχόν λάθος ή ακόμα και μία ψυχοπαθολογία, έτσι ώστε από μόνοι σας να δείτε τι είναι αυτό που μπορείτε να αλλάξετε εφόσον εντοπίσετε κάποιο σημείο που χρήζει αλλαγής στην σχέση σας με τον Θεό.

Πρώτον καταγράφουμε τον Θεό που πιστεύουμε στο πλαίσιο του Θεού όπως γνωρίζετε.

Δεύτερον καταγράφουμε την σχέση που έχουμε με τον Θεό σύμφωνα με τις προηγούμενες οδηγίες.

Αυτά είναι που θα πρέπει να σημειώσετε στο γενεόγραμμά σας στο τέλος όλου του γενεογράμματος. Αρχικά θα σχηματίσετε όλα τα πλαίσια που ανήκουν στην γενεά που είστε εσείς, δηλαδή ο άντρα σας ή η γυναίκα σας, τα αδέρφια σας και σημαντικοί άλλοι φίλοι σας. Η προηγούμενη γενεά αφορά τους γονείς σας ή άλλα σημαντικά πρόσωπα όπως θείος, θεία, νονά κ.λ.π. Άλλη μία γενεά προηγούμενη είναι ο παππούς και η γιαγιά σας ή και άλλα σημαντικά για εσάς πρόσωπα εάν υπάρχουν σε αυτή την γενεά. Επόμενη γενεά που θα σημειώσετε είναι τα παιδιά σας, εάν έχετε, και είναι η τέταρτη και τελευταία κατά σειρά γενεά που θα πρέπει

να σημειώσετε. Εδώ, η τελευταία σχέση που θα σημειώσετε είναι η σχέση σας με τον Θεό και τον Θεό σε ιδιαίτερο πλαίσιο, όπως σας έχω εξηγήσει σε διαφορετική παρουσίαση, και ο λόγος είναι για να εκπαιδεύσετε περισσότερο τον εαυτό σας στην καταγραφή όλων των σχέσεων και στο τέλος να καταγράψετε την σχέση σας με τον Θεό.

Στην καταγραφή στο πλαίσιο περί του Θεού, όπου περιγράφετε όπως τον κατανοείτε τον Θεό τον οποίο εσείς πιστεύετε, ίσως να είναι η πρώτη φορά που καλείστε να το διατυπώσετε και γραπτά. Αυτό από μόνο του έχει μία δυναμική διότι φέρνει στην επιφάνεια στο συνειδητό μέρος του εαυτού σας σε ποιον Θεό πιστεύετε και πώς αυτός έχει σχηματιστεί μέσα σας αυτή την χρονική περίοδο της ζωής σας. Το ίδιο συμβαίνει και στο πλαίσιο που περιγράφει την σχέση σας, όπου απαντάτε στο ερώτημα «μπορείτε να περιγράψετε την σχέση σας με τον Θεό όπως αυτόν τον έχετε περιγράψει;». Το ίδιο εδώ και σε αυτό το σημείο θα έρθετε αντιμέτωποι και θα δείτε με συνειδητό πλέον τρόπο την σχέση σας με τον Θεό όπως τον έχετε περιγράψει νωρίτερα.

Μέχρι εδώ έχει πραγματοποιηθεί η παρατήρηση, ενώ η επαλήθευση της παρατήρησης για να πραγματοποιηθεί θα πρέπει να απαντηθούν ερωτήματα τα οποία θα σας τα δώσω εγώ όταν εσείς δείτε την σχέση σας με τον Θεό με έναν διαφορετικό τρόπο που θα σας μάθω αμέσως παρακάτω. Αυτά τα ερωτήματα θα απαντηθούν εφόσον έχετε ήδη εκπαιδευτεί στην παρατήρηση, όπως σας είπα, και στις άλλες σχέσεις μέσα στο γενεόγραμμά σας, δηλαδή με τα πρόσωπα που είναι κοντά σας και που αγαπάτε και σχετίζεστε. Ήδη εσείς λογικά θα έχετε ολοκληρώσει εδώ σε αυτό το σημείο το γενεόγραμμά σας, θα έχετε περιγράψει τουλάχιστον δέκα πρόσωπα και πάνω από δέκα σχέσεις. Επομένως, ήδη έχετε αποκτήσει την εμπειρία της παρατήρησης. Εδώ αμέσως μετά θα καταλάβετε ότι για να προχωρήσετε θα πρέπει ήδη να έχετε ολοκληρώσει όλο το γενεόγραμμά σας και μετά να ασχοληθείτε με την σχέση σας με τον Θεό.

Εδώ θα πρέπει να πάτε στην σελίδα δύο και να καταγράψετε τα εξής ερωτήματα και εκεί να απαντήσετε γραπτά στις εξής ερωτήσεις. Είναι κάτι παρόμοιο όπως και τα ερωτήματα με την αλλαγή του ενός σημείου.

3.1. Η σχέση σου με τον Θεό βλέπεις να σε επηρεάζει σε προσωπικό επίπεδο ή επιδρά στον εαυτό σου;

3.2. Έχεις κάνει κάποιο μεγάλο λάθος στην ζωή σου και αυτό δεν μπορείς να το περιγράψεις σε κανέναν παρά μόνον στον εαυτό σου;

3.3. Υπάρχει λάθος διότι δεν πρόλαβες να πεις το σωστό όταν έπρεπε;

3.1. Η σχέση σου με τον Θεό βλέπεις να σε επηρεάζει σε προσωπικό επίπεδο ή επιδρά στον εαυτό σου;

Η σχέση σου με τον Θεό πιστεύεις ότι επιδρά στην ζωή σου; Η θετική επίδραση εάν υπάρχει θα πρέπει να καταγραφεί π.χ. μου φέρνει ηρεμία, ησυχία στην καρδιά μου, ή όποτε σκέφτομαι τον Θεό συμβαίνει αυτό, ή βλέπω την Παρουσία του Θεού στην ζωή μου με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους όπως ότι μου μιλά μέσα από την φύση, ή βλέπω θαύματα που γίνονται. Αυτά τα θετικά βιώματα, τις εμπειρίες σου, που γνωρίζεις ή έχεις ζήσει θα πρέπει να τα γράψεις με θεματικές προτάσεις στην σελίδα δύο.

Υπάρχει όμως περίπτωση να επιδρά ο Θεός στην προσωπική σου ζωή με έναν διαφορετικό τρόπο. Μπορεί να κακοποιεί κάποιος τον εαυτό του σχετίζοντας τον εαυτό του με τον Θεό με έναν λάθος τρόπο. Αυτό θα προσπαθήσουμε να δούμε και εάν ισχύει το γενεόγραμμα θα σας βοηθήσει να κάνετε μία νέα αρχή και μία πορεία προς το καλύτερο και το ανώτερο της ζωής σας. Ένα παράδειγμα είναι όταν πιστεύεις ότι κάτι δεν έκανες καλά απέναντί Του και πιστεύεις ότι αυτό έχει συνέπειες. Αυτό σημαίνει για εσένα ότι για κάποιο λόγο αυτό έχει και μία ανταπόδοση.

Αυτή την ανταπόδοση την είδες κάποια στιγμή της ζωής σου με ένα μικρό ατύχημα, λόγου χάριν χτύπησες το πόδι σου, ή έγινε

ένα τροχαίο ατύχημα, ή αρρώστησες με μία γρίπη, ή απέκτησες κάποιο σοβαρό νόσημα. Θεωρείς για κάποιο λόγο που εσύ και ο Θεός γνωρίζετε ότι αυτό που συμβαίνει τώρα ή κάποτε συνέβη στην ζωή σου είναι σταλμένο από τον Θεό προς εσένα ως μία μικρή διόρθωση, ή ότι χρειάζεται σαν μία μικρή διαπαιδαγώγηση εκ μέρους του Θεού προς εσένα, ή είναι μία τιμωρία για να μην ξανακάνεις τα ίδια λάθη απέναντί Του.

Εάν ναι τότε θα πρέπει να το σημειώσεις στην σελίδα δύο. Ένα παράδειγμα: θα πείτε «έσπασα το χέρι μου διότι, ενώ του υποσχέθηκα του Θεού ότι θα κάνω το τάδε, τελικά δεν το έκανα ή δεν μπόρεσα να το κάνω ή να το ολοκληρώσω». Μετά την σημείωση θα πρέπει να απαντήσεις στα κάτωθι ερωτήματα:

Με ποιο τρόπο μπορείς να το επαληθεύσεις όλο αυτό;

Πώς μπορείς να γνωρίζεις κάτι τέτοιο;

Σου το είπε ο Θεός; ή εσύ πιστεύεις ότι έτσι σκέφτηκε ο Θεός, δηλαδή όπως εσύ; Μπορεί το δικό σου ατύχημα να ταιριάζει με μία διήγηση από ένα κείμενο ενός ιερού βιβλίου όπου πράγματι ο Θεός εμφανίστηκε στην διήγηση όπως λέει το βιβλίο. Το θέμα είναι το εξής.

Σε εσένα παρουσιάστηκε ο Θεός και σου είπε ότι ό,τι πιστεύεις είναι σωστό;

Αν δεν έγινε κάτι τέτοιο τότε θα πρέπει να σημειώσεις στην σελίδα ότι ο Θεός δεν σου το επιβεβαίωσε. Αν όμως φανερώθηκε και στο επιβεβαίωσε τότε να το γράψεις.

Αυτή η σημείωση είναι μεγάλη σε αξία διότι φανερώνει την σχέση σου με τον Θεό. Εδώ θα γράψεις την επαλήθευση της πραγματικότητας με επιστημονικό τρόπο. Εάν ο Θεός σου παρουσιάστηκε, τότε η διαδικασία της καταγραφής είναι μία επιστημονική διαδικασία ανεξάρτητα του περιεχομένου. Μπορεί κάποιος να μην πιστεύει ότι σου παρουσιάστηκε και ότι αυτό δεν είναι πιστευτό. Ακόμα και ψέματα να περιγράφεις δεν μας απασχολεί διότι πάλι σε βοηθάει καθώς αυτό θα δείξει την αλήθεια. Εάν λες ψέματα, τότε γράφεις ψέματα και προσπαθείς να πείσεις τον άλλο και πίσω από αυτό κρύβεται για εσένα ένας καλός λόγος. Αν όμως πιστεύεις ότι πράγματι είδες τον Θεό και

εσύ το πιστεύεις ότι φανερώθηκε, αλλά στην ουσία δεν φανερώθηκε, τότε ενδέχεται να έχεις ψύχωση. Ψύχωση σημαίνει ότι βλέπεις κάτι που δεν βλέπει ο άλλος.

Πάλι εδώ θα βοηθήσεις τον εαυτό σου να καταλάβει ότι χρειάζεσαι βοήθεια, αλλά εάν είσαι ψυχωτικός δεν θα μεις ποτέ στην διαδικασία να κάνεις γενεόγραμμα διότι πολύ απλά δεν θα μπορείς. Εάν όμως γνωρίζεις πολύ καλά ότι ο Θεός δεν φανερώθηκε να σου επιβεβαιώσει ότι αυτό που πιστεύεις είναι αλήθεια, τότε γράφεις δεν υπάρχει επαλήθευση από τον Θεό παρόλο που το πιστεύω. Η Παράδοσή μας πάντα απαιτεί επαλήθευση. Εάν κάποιος λέει ότι είδε τον Θεό, καταρχήν ένας έμπειρος πνευματικός θα καταλάβει εάν λέει αλήθεια ή όχι.

Εμείς όμως τώρα δεν είμαστε πνευματικοί και εύκολα μπορεί να μας πει κάποιος ό,τι θέλει, για αυτό ζητάμε αποδείξεις σύμφωνα με το γενεόγραμμα, αλλά και σύμφωνα με την Θεολογία μας. Επίσης ένας πνευματικός, όταν ακούσει κάποιον άνθρωπο να διηγείται ότι είδε το φως του Θεού, ρωτάει τον ίδιο που λέει ότι είδε το Φως του Θεού να του περιγράψει πώς ακριβώς ήταν αυτό το φως. Εάν αρχίσει να περιγράφει το φως με χαρακτηρισμούς τότε έχει καταλάβει ο πνευματικός ότι αυτός που περιγράφει το Φως του Θεού είναι σε πλάνη ή απλά «πουλάει» αγιότητα με φθηνό τρόπο. Το φως του Θεού που είναι απεριγραπτό δεν περιγράφεται. Τόσο απλά. Εδώ φαίνεται και η δυναμική της Παράδοσής μας πώς λειτουργεί με την επαλήθευση. Δεν φθάνει στην Παράδοσή μας να λες ότι είδες κάτι εξαιρετικά σπάνιο και μοναδικό, αλλά θα πρέπει να το επαληθεύεις και η επαλήθευση είναι τόσο απλή όσο και μία καταγραφή ενός γενεογράμματος, αλλά με εμπειρία γενεογράμματος.

3.2. Έχεις κάνει κάποιο μεγάλο λάθος στην ζωή σου και αυτό δεν μπορείς να το περιγράψεις σε κανέναν παρά μόνον στον εαυτό σου;

Υπάρχουν λάθη που συμβαίνουν στην ζωή τα οποία από μόνα τους μπορεί να είναι κάτι πολύ σοβαρό ή μπορεί να είναι και ένα τίποτα. Σημασία έχει εσύ να πεις εδώ στο γενεόγραμμά σου το

πιο σημαντικό λάθος στην ζωή σου. Αυτό να το καταγράψεις στην σελίδα δύο. Μπορεί να σου πάρει παραπάνω χρόνο τώρα που το ανακαλεί η μνήμη σου και σε πιέζει η διαδικασία του γενεογράμματος. Σημασία έχει να το καταγράψεις εσύ για τον εαυτό σου. Στην συνέχεια θα πρέπει να ρωτήσεις τον εαυτό σου τα εξής:

2.1. Εάν υπάρχει λάθος στην ζωή μας που να μην μπορεί ο Θεός να το συγχωρέσει. Εάν ναι τότε να το καταγράψεις.

2.2. Θα πρέπει να βρεις ένα λάθος που μπορείς να κάνεις έτσι ώστε ο Θεός να σε κυνηγάει από το πρωί μέχρι το βράδυ και αντίστροφα από το βράδυ μέχρι το πρωί. Εάν ναι τότε πρέπει να το καταγράψεις.

2.3. Εάν γνώριζες εσύ νωρίτερα ότι αυτό που έκανες θα σε οδηγούσε σε αυτό το λάθος σήμερα, εάν είχες δηλαδή την ευκαιρία να ξαναζήσεις τις ίδιες συνθήκες, και πάλι θα έκανες άραγε σήμερα ξανά το ίδιο λάθος; Εάν ναι, τότε θα γράψεις «ναι θα το επαναλάμβανα» ή εάν όχι, τότε θα γράψεις «όχι δεν θα το επαναλάμβανα».

3.3. Υπάρχει λάθος διότι δεν πρόλαβες να κάνεις το σωστό ή για κάποιο άλλο λόγο δεν έκανες το καλό;

Αυτό που σας ζητώ εδώ είναι κάτι σαν σπαζοκεφαλιά, αλλά όμως εκείνος που βιώνει ένα λάθος που έκανε, αλλά δεν το έκανε, τότε βιώνει πόνο απεριγράπτο δίχως επιστροφή. Αυτό έχει να κάνει περισσότερο με την θεολογία που έχει ήδη δομήσει μέσα του ο άνθρωπος και κατ' επέκταση με την σχέση του με τον Θεό. Ας δούμε ένα παράδειγμα. Ένας πατέρας έβλεπε το παιδί του να παίρνει την μηχανή για να πάει σε μία επαναλαμβανόμενη συνηθισμένη μετακίνηση. Κάθε φορά που έφευγε έλεγε ο πατέρας του μία στερεότυπη συμβουλή «πάρε το κράνος μαζί σου παιδί μου». Το παιδί έπαιρνε το κράνος μαζί του και τις περισσότερες φορές έδειχνε ο γιός την δυσφορία του στον πατέρα του για αυτή την επαναλαμβανόμενη συμβουλή. Μία φορά όμως το παιδί δεν πήρε το κράνος μαζί του, τον είδε ο πατέρας του και δεν του είπε κάτι για να μην τον φορτώσει με δυσφορία. Μετά από λίγες ώρες έμαθε ο πατέρας ότι το παιδί του σκοτώθηκε σε τροχαίο. Έμαθε ότι το παιδί του δεν έφταιγε στο ατύχημα και οι

πραγματογνώμονες είπαν ότι αν είχε το κράνος του δεν θα είχε καταλήξει.

Εάν δεν είστε στην κατηγορία αυτή, τότε μπορείτε να γράψετε με μία λέξη ΟΧΙ με κεφαλαία γράμματα και έχετε τελειώσει την διαδικασία του γενεογράμματος στην σχέση σας με τον Θεό. Εάν όμως σας αφορά, τότε θα πρέπει να δείτε και την συνέχεια. Ο πατέρας από το ατύχημα και μετά πιστεύει ότι έκανε λάθος, διότι δεν πρόλαβε να πει το σωστό όταν έπρεπε. Δηλαδή δεν πρόλαβε να συμβουλευτεί το παιδί του να πάρει το κράνος μαζί του. Επίσης λέει ότι αν ήθελε ο Θεός να προστατέψει το γιό του θα το είχε κάνει ήδη. Επομένως υπάρχουν εδώ και ευθύνες. Η μία ευθύνη είναι για τον εαυτό του και η δεύτερη ευθύνη αφορά τον Θεό. Εδώ τώρα εφόσον σας αφορά θα πρέπει να απαντήσετε τα εξής και να τα γράψετε στην σελίδα δύο σχετικά με το τρίτο ερώτημα.

Πρώτα θα απαντήσετε και θα περιγράψετε τι είναι αυτό που δεν προλάβατε να πείτε ή να κάνετε και είναι λάθος. Θα απαντήσετε στο αρχικό ερώτημα.

Υπάρχει λάθος διότι δεν πρόλαβες να κάνεις το σωστό ή για κάποιο άλλο λόγο δεν έκανες το καλό;

Αμέσως απαντάς και στην συνέχεια γράφεις τι είναι αυτό που δεν πρόλαβες και δεν ήταν σωστό ή ήταν για εσένα λάθος. Αμέσως μετά θα πρέπει να δεις αν επιπλέον πιστεύεις ότι εκεί σχετίζεται και ο Θεός, δηλαδή έχει μερίδα λάθους και ο Θεός. Αν ναι, τότε θα πρέπει και αυτό να το σημειώσεις. Εδώ τελείωσε η απάντηση του ερωτήματος, θα πρέπει όμως να απαντήσεις σε άλλα τρία διευκρινιστικά ερωτήματα τα οποία θα σε βοηθήσουν να δεις καλύτερα τον εαυτό σου. Τα ερωτήματα είναι τα εξής:

3.3.1. Από την στιγμή που προσπαθείς να κάνεις το καλό και έχεις δείξει με πολλούς και διαφόρους τρόπους (όπως ο πατέρας του παραδείγματος) ότι κάνεις το καλό, πώς είναι δυνατόν, επειδή μία φορά δεν πρόλαβες να κάνεις το καλό, να έχει γίνει το μεγαλύτερο κακό εξαιτίας σου;

Εδώ θα πρέπει να περιγράψεις ότι το καλό που έχεις κάνει μέχρι τώρα δεν έφθασε να αποτρέψει το κακό που βλέπεις τώρα. Θα γράψεις δεν έφθασε το καλό που έκανα να αποτρέψει το κακό. Με άλλα λόγια εννοείς ουσιαστικά «ό,τι καλό έκανα δεν έφθασε να αποτρέψω ένα κακό, το οποίο δεν το έκανα εγώ, αλλά το έκαναν άλλες ασύμμετρες καταστάσεις τις οποίες κανείς δεν μπορεί να προβλέψει».

Επίσης μπορείς να πεις μέσα σου «οι ασύμμετρες συνθήκες της ζωής που φέρνουν το κακό μπορούν να είναι στην ζωή μου ικανές να με κάνουν να πιστεύω ότι φταίω ακόμα και για εκείνα που δεν μπορούσα να σκεφτώ θυσιάζοντας τον εαυτό μου για το ασύμμετρο και το αόρατο»

3.3.2. Εσύ προσπαθείς να κάνεις το καλό και το να γίνει αυτό το καλό δεν εξαρτάται από εσένα αλλά από τον άλλον. Όταν λοιπόν δεν γίνεται το καλό και δεν φταις εσύ αλλά ο άλλος, που είναι υπεύθυνος αλλά και υποχρεωμένος για το δικό του καλό, πώς είναι δυνατόν να έχεις εσύ την ευθύνη;

Εδώ θα περιγράψεις πώς θα έχεις εσύ την δική σου ευθύνη παρόλο που ο άλλος έχει την ευθύνη της προσωπικής του ζωής. Το γνωρίζει, αλλά και εσύ γνωρίζεις τι γνωρίζει αυτός. Θα πρέπει εδώ να περιγράψεις το δικό σου λάθος που ουσιαστικά μπορεί να είναι το λάθος του άλλου. Μπορεί να θέλεις να αναλάβεις όλη την ευθύνη εσύ, ωστόσο όμως θα πρέπει να δεις εάν ο άλλος το θέλει ή το χρειάζεται. Δηλαδή, θα πρέπει να δεις εάν είχε την ανάγκη να αναλάβεις εσύ την ευθύνη για τον εαυτό του. Αν ναι, τότε θα πρέπει να το καταγράψεις αυτό και να το γράψεις «Ναι το είχε ανάγκη να αναλάβω την ευθύνη, παρόλο που δεν είμαι σίγουρος». Δηλαδή, την στιγμή που θα γράφεις «ναι το είχε ανάγκη» θα εννοείς ουσιαστικά «θυσιάζω τον εαυτό μου χάριν του άλλου, παρόλο που δεν ξέρω εάν ήθελε να αναλάβω την ευθύνη του».

3.3.3. Ο Θεός θέλει να γίνεται το καλό πάντα. Πώς είναι δυνατόν να γίνεται το κακό εξαιτίας του Θεού;

Εδώ θα πρέπει να επαληθεύσεις ουσιαστικά εάν ο Θεός ήθελε να γίνει το κακό και με ποιό τρόπο. Επίσης, εάν μπορούσε να το

αποτρέψει ο Θεός τότε με το «εάν» μπορούμε να πούμε και άλλα πράγματα. Δηλαδή, εάν γνωρίζαμε πόσες φορές ο Θεός έχει αποτρέψει το κακό τι θα λέγαμε; Επίσης, τι θα λέγαμε εάν ο Θεός αποτρέψει το κακό στον άνθρωπο την στιγμή που ο άνθρωπος επιμένει πεισματικά στο ίδιο το κακό; Ο Θεός γνωρίζουμε ότι φύσει είναι καλός και μόνο καλό κάνει. Δεν είναι Θεός εκδικήσεων και τιμωρίας, αλλά ελέους και ζωής. Επομένως, εδώ θα περιγράψεις πώς είναι δυνατόν να γίνεται το κακό εξαιτίας του Θεού. Εδώ το σημειώνεις στην σελίδα δύο και το αφήνεις ως δεδομένο. Αυτά τα ερωτήματα τα απαντάς εφόσον ανήκεις στην κατηγορία αυτή.

Επίλογος

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση και βλέποντας την σχέση σου με τον Θεό μέσα από το γενεόγραμμα θα σε βοηθήσει να γίνεις καλύτερος παρατηρητής του εαυτού σου ακόμα και να βελτιώσεις με αποτελεσματικό και άμεσο τρόπο την σχέση σου με τον Θεό, διότι η επαλήθευση της πραγματικότητας παραπέμπει τον άνθρωπο σε μία υγιή θεολογία και σχέση με τον Θεό και επομένως και με τον συνάνθρωπο. Η παρατήρηση και η επαλήθευση της παρατήρησης είναι η πιο υγιής θεολογία στην σχέση του ανθρώπου με τον Θεό. Όλα τα ερωτήματα είναι ερωτήματα παρατήρησης και επαλήθευσης της παρατήρησης. Επομένως, εφόσον τηρήσετε την διαδικασία του γενεογράμματος, θα μπορέσετε να αλλάξετε σημαντικά τον εαυτό σας εστιάζοντας ακόμα και στην σχέση σας με τον Θεό ανεξάρτητα κατά πόσον νομίζετε ότι πιστεύετε ή όχι. Μπορεί να γίνεται και αντίστροφα. Εάν τηρήσετε την Θεολογία της Παράδοσής μας θα μπορέσετε να εφαρμόσετε την παρατήρηση και την επαλήθευση της παρατήρησης μέσα από διαφορετικά φίλτρα που όπως και να λειτουργήσουν θα φέρουν θεραπευτικό αποτέλεσμα.

Εγώ προσωπικά θα έλεγα ότι εσείς είστε πολύ καλύτερος από τον εαυτό που νομίζετε ότι είστε και αυτό δεν είναι κομπλιμέντο αλλά αλήθεια. Λέω αλήθεια, έτσι είναι.

Μιλάμε και πάλι στον απολογισμό του γενεογράμματός σας.

Systemic Therapy
G.Markopoulos

D.G. Markopoulos
Δημήτριος Γρηγόριος Μαρκόπουλος
ΘΕΟΛΟΓΟΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ
Συστημικός Οικογενειακός Θεραπευτής
Κλινικός Επόπτης Συστημικής και
Οικογενειακής Θεραπείας
Εκπαιδευτής Συστημικών Θεραπευτών
Μέλος της ΕΘΟΣ και ΕΣΥΘΕΠΑΣ
Κράτητος 27 Τ.Κ 11745 Αθήνα
τηλ: 2105557999 - 6985848425
www.dgmarkopoulos.com
e-mail: dgmarkopoulos@gmail.com